

Hakehila

Dan Kantor Tätäkään ei pidä unohtaa

Yaron Nadbornik Keskeisiä haasteita

Rabbi Simon Livson Miksi vaatteiden repiminen on kiellettyä tisha beavina?

Harriet Haras-Refael Vallattomat naiset

Jussi Hanhivaara Suomen ihmisoikeussuurlähettilään Rauno Merisaaren haastattelu

Michal Strutin Kuubanjuutalaisten jäljillä

Semy Kahan Ihmishenkien pelastamista Gazan rajan yli

Samuel Willner Kehittyviä vesivarantoja ja lukuisia uusia projekteja Etelä-Israelissa

Leif Furman Dan Kantor: "Aika aikaansa kutakin"

Ilpo Kuusela Muutosten lukuvuosi takanapäin: on kiitosten aika!

Hakehila toivottaa lukijoilleen

hyvää kesää!

2/2015 • 4/5775 (167)
38. vuosikerta
7.7.2015

Julkaisija
Helsingin juutalainen seurakunta
Judiska församlingen i Helsingfors
www.jchelsinki.fi

Päätoimittaja
Dan Kantor

Ulkoasu
Timo Tervoja

Taitto
Meri Kuusilehto

Kannen kuva
123RF.com

Toimitusneuvosto
Dan Kantor (pj),
Leif Furman, Jussi Hanhivaara
ja Harriet Haras.
Lehden toimittamisessa ovat avustaneet
Ruth Jakobson ja Kyllikki Kiikka.

Toimituksen osoite
Helsingin juutalainen seurakunta
Malminkatu 26, 00100 Helsinki
Puh. (09) 586 0310
Fax (09) 586 03 130
hakehila@jchelsinki.fi

Ilmoitushinnat
Takakansi 360 euroa
Sisäkansi 285 euroa
1/1 sivu 235 euroa
1/2 sivu 150 euroa
1/4 sivu 85 euroa
Kiitokset ja onnittelet 40 euroa

Tilaukset
Helsingin juutalainen seurakunta

Seuraava Hakehila
ilmestyy viikolla 38/2015
Aineisto toimitettava
viimeistään 28.8.2015
ISSN 1238-8076

Sisällys

2/2015 • 4/5775

Pääkirjoitus

Tätäköön ei pidä unohtaa s. 4
DAN KANTOR

Keskeisiä haasteita s. 6
YARON NADBORNİK

KOLUMNI: HARRIET HARAS-REFAEL s. 9

Miksi vaatteiden repiminen
on kiellettyä tisha beavina? s. 8
RABBI SIMON LIVSON

Juutalainen maailma

Suomen ihmisoikeussuurlähettilään Rauno Merisaaren haastattelu s. 10
JUSSI HANHIVAARA

Kuubanjuutalaisten jäljillä s. 11
MICHAL STRUTIN, TABLET MAGAZINE

Unkarin kaikkein tunnetuimman sianlihatuotteen Pick Salamin
juutalainen historia s. 15
DANIELLA CHESLOW

Israel ja Lähi-itä

Ihmishenkien pelastamista
Gazan rajan yli s. 18
SEMY KAHAN

Kehittyviä vesivarantoja ja lukuisia
uusja projekteja Etelä-Israelissa s. 20
SAMUEL WILLNER

Shvil Israel on patikkapolku
Tel Danista Eilatiin s. 22
LEENA ERONEN

67 syytä miksi rakastan
Israelia s. 24
SUOMENNOS MINDELE ZWEIG

KOLUMNI: JOHN BURSTEIN s. 28

Kotimaa

Kaatuneitten muistopäivän puhe s. 30
RONY SMOLAR

KOLUMNI: ILPO KUUSELA s. 33

Dan Kantor: "Aika aikaansa kutakin" s. 34
LEIF FURMAN

Historia

Suomi ja Suomen juutalaiset Efraim Deinardin
1885 hepreaksi kuvaamina s. 37
TAPANI HARVIAINEN, PROF. EMER.

KOLUMNI: DAVID LANDAU s. 42

Kulttuuri

"Ottakaa juutalainen kiinni" s. 43
TOIMITTANUT LEIF FURMAN

Tervetuloa keskustelukerhoon s. 44

Kirjasto tiedottaa s. 45

Kirjahyllyni s. 46
SEMY KAHAN

Meiltä ja muualta

Maailmalla tapahtuu s. 47
KOONNUT LEIF FURMAN

Juutalaista huumoria s. 49
KOONNUT LEIF FURMAN

Seurakuntasivut s. 50

Tätäkään ei pidä unohtaa

Dan Kantor

Amerikan juutalaiset perustivat vuonna 1881 New Yorkissa HIAS-nimisen järjestön (Hebrew Immigrant Aid Society) auttamaan Venäjän ja Itä-Euroopan pogromeja paenneita juutalaisia. Antisemitismin voimistuminen varsinkin Euroopassa piti huolen siitä, että järjestön tarjoaman avun tarve vain kasvoi vuosien myötä. HIAS keskittyi pääasiassa juutalaisten pakolaisten avustamiseen, ja toisen maailmansodan syttyessä järjestö pyrki pelastamaan natsien vainoja henkensä kaupalla pakenevia juutalaisia niin paljon kuin se oli sen ajan nihkeässä ilmapiirissä mahdollista. HIAS on sen jälkeen auttanut juutalaispakolaisia turvaan muun muassa Neuvostoliitosta, Unkarista, Egyptistä, Kuubasta, Algeriasta, Libyasta, Marokosta, Tšekkoslovakiasta, Puolasta, Etiopiasta, Iranista sekä monesta muusta maasta. Luettelo on vaikuttava, ja samalla se kertoo paljon juutalaisten vainojen ja pakolaisuuden täyttämästä historiasta.

Tultaessa 2000-luvulle HIAS laajensi avustustoimintaansa koskemaan muitakin kuin vain juutalaisia pakolaisia. Hätää kärsiviä ja hengenhädässä olevia ihmisiä on autettu uuden elämän alkuun ympäri maailmaa, ja muun muassa Syyrian ja Afrikan pakolaiset ovat viime vuosina tulleet HIASin tuen piiriin. Apu ei rajoitu vain maasta pois pääsyyn, vaan se sisältää myös uuteen maahan kotoutumiseen liittyvää laajaa avustus- ja tukitoimintaa. Kaiken kaikkiaan HIAS on vuosien varrella ojentanut auttavan kätensä noin 4,5 miljoonalle pakolaiselle.

Vaikka HIASin ensisijaisina avustuskohteina eivät olekaan enää juutalaiset, niin järjestö edelleen ilmoittaa nojaavansa toiminnassaan juutalaisiin arvoihin ja historian tuomaan kokemukseen vainoista ja pakenemisestä. Se pyrkii toiminnallaan takaamaan sen, ettei maailma enää ikinä käännä selkäänsä sortoa, väkivaltaa tai kansanmurhaa pakeneville ihmisille. Järjestössä todetaan ymmärrettävän paremmin kuin missään muualla, että vainotuilla ja sorretuilla ihmisillä tulee olla uskontoon, etnisyyteen tai mielipiteeseen katsomatta universaali-

nen oikeus pakolaisstatukseen ja sen tuomaan kansainvälisen lain suojaan maasta tai maanosasta riippumatta.

”Kun maahanne tulee muukalaisia asumaan keskuudessanne, älkää sortako heitä. Kohdelkaa joukossanne asuvia siirtolaisia ikään kuin he olisivat heimolaisianne ja rakastakaa heitä kuin itseänne, sillä te olette itsekkin olleet muukalaisina Egyptissä.” Näihin 3. Mooseksen kirjan sanoihin voi hyvin kiteyttää sen, mitä juutalaisilla arvoilla tarkoitetaan, kun puhutaan hädässä olevien ihmisten auttamisesta. Nämä arvot eivät opeta vain välittämään kanssaihmisistämme, vaan myös oppimaan historiastamme ja kokemuksistamme.

Historiamme on täynnä järkyttäviä ja jälkeensä käsittelemättömiltä tuntuvia esimerkkejä siitä, miten voi käydä kun hengenhädässä olevien ihmisten avunpyynnöt torjutaan. Yksi tunnetuimmista on kertomus saksalaisesta linjalaiva MS St. Louisista, joka lähti Hampurin satamasta toukokuussa 1939 kohti Kuubaa mukanaan yli 900 juutalaista pakolaista. Laivalta evättiin pääsy ensin Kuubaan ja sen jälkeen vielä Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Selitykset maihinnousun epämiselle olivat kylmän taloudellisia ja byrokraattisia. Laiva joutui palaamaan Eurooppaan, ja runsas neljäsosa sen matkustajista murhattiin keskitysleireillä.

Kun seuraa tämän päivän keskustelua esimerkiksi Afrikasta Eurooppaan heiveröisillä paateilla Välimeren yli pakenevien ihmisten auttamisesta, nousee oma historiamme vääjäämättä mieleen. Sen sijaan että keskityttäisiin siihen, miten ja missä tämän päivän pakolaisia voitaisiin järkevimmin auttaa ja miten heidät pystyttäisiin parhaiten integroimaan uuteen asuinmaahansa, niin esimerkiksi Suomessa, yhdessä maailman rikkaimmista maista, kaikki luovuus käytetään kehittämään erilaisia byrokraattisia esteitä ja tarkoitushakuisia tulkintoja pakolaiskiintiöistä, jottei maahamme vain tarvitsisi ottaa vastaan paria sataa henkensä hädässä paennutta pakolaista enemmän kuin aikaisempina vuosina.

Toivoisi, että tältäkin osin ei unohdettaisi, mitä historiamme voi meille kaikille opettaa. ■